

POSUDEK VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomant: Pavel Hacker
Název práce: Funkce humoru v současné mediované politické debatě
Vedoucí DP: Irena Reifová, Ph.D.

Pavel Hacker předkládá kvalitně provedenou diplomovou práci, v níž analyzuje formy výskytu humoru a jejich užití v televizních politických debatách Otázky Václava Moravce (ČT1) a Nedělní partie (TV Prima). Diplomant si při přípravě práce počínal odpovědně, často inicioval konzultace a více než půl roku své téma intenzivně prožíval.

Práce je standardně rozdělena na teoretický úvod a analytickou část, přičemž jsou oba bloky ústrojně propojeny. Obecné a rešerší literatury získané poznatky o teoriích funkce humoru zpětně využívá při analýze a jeho vlastní rozbor výskytu užití humoru v politické komunikaci se na teoreticky postulované koncepce napojují a potvrzují je.

Úvodní pasáž je bohatě opřena o bezchybně citovanou literaturu. Autor po vzoru Michaela Billiga a za pomoci Jiřího Krause i původní textů (např. Platónova Ústava či Listy, str. 22) sumarizuje starověkou rétoriku, která se užití humoru nijak netýká, autor ji však považuje za podstatnou kvůli pojetí persvazivní funkce nikoli nepodobné současné představě o účinné politické komunikaci (str. 8 a 10). Diplomantovým „duchovním“ průvodcem je zejména Billig, kterého si autor oblíbil už díky přednáškám o rétorice a humoru na univerzitě v Loughborough.

Autor se věnuje také stručným dějinám koncepcí humoru a to s úspěchem, když toto bezbřehé téma zahrnující disciplíny od anatomie až po psychologii, redukuje na tři základní teorie společenské funkce humoru perspektivně použitelné jako explanační rámec forem humoru v mediované politické komunikaci. Rekapituluje tedy již ve starověku zakořeněnou teorii nadřazenosti a dále teorii uvolnění a teorii nepřístojnosti. (str. 31)

V úvodu také nacházíme standardní definici pojmu diskurz (podle Foucault a Krause), pozastavení nad vztahem politické komunikace a veřejné sféry (podle Habermase – na str. 45 chybně uvedeno jeho příjmení se dvěma „s“ – či Fairclougha) ústící v popis role politických poradců a konzultantů, pracujících ve prospěch omezení habermasovské „ideální řečové situace“. Současně však autor připomíná také kulturní pohled na politickou komunikaci jako text, v němž se preferované čtení dialekticky sváří s možnostmi diferenčního dekódování díky polysémii textu (zpracováno podle Fiska).

Praktická část začíná plánem výzkumu na str. 59. Autor fází svůj postup do 4 kroků, z nichž je zajímavý hlavně první krok, kterým se autor brání tomu, aby stanovoval eventuelní výskyty humoru ve sledovaném vzorku subjektivně. Deklaruje tedy, což oceňuji, že se bude zaměřovat na všechny textové momenty, na nichž se humor *může* vyskytnout, respektive na Fiskovy tropy, které podle jeho názoru text otevírají čtenářovu dekodování: synekdochu, metaforu, metonymii, ironii, parodii, hyperbolu, anekdotičnost a na pragmaticky určený humor (místa, kdy se účastníci debaty smějí).

Výzkum je podle mého názoru projektován výborně – autor realizuje analýzu podle plánovaných kroků a metoda se mu osvědčuje. Na plánovaných místech užití humoru nachází a dále je upřesňuje: například vznik humoru opakováním metafor (str. 63), nově nalezené užití humoru formou aluzí (str. 68) apod.

K prezentaci výsledků výzkumu mám však připomínku, kterou autor zná: často se jednotlivé případy v plánovaných kategoriích humoru objevují pouze v podobě jejich uvedení a interpretace je ztotožňována s opisem. Interpretace šikovně nalezených případů jsou tedy značně odbyté a práci by prospělo, kdyby byly všechny zjištěné případy vyloženy tak podrobně jako například užití ironie ve výroku moderátora („vy ještě budete mít tolik příležitostí, pane místopředsedo...“) na str. 72.

Závěry (87-90) jsou však zajímavé a přispívají k operacionalizaci obecněji pocíťované agresivní nálady politických debat. Autor zdůrazňuje například hostinní užití ironie a užití humoru podle teorie nepřístojnosti a nadřazenosti.

Práci Pavla Hackera pokládám i přes nedostatek v analytické pasáži (ale naopak s úctyhodným seznamem literatury, která je skutečně užívána a citována) za velmi zdařilou. Navrhuji, aby byla přijata k obhajobě a v závislosti na jejím průběhu klasifikována stupněm **výborně**.

Praha. 8.6. 2006

Irena Reifová, Ph.D., vedoucí diplomové práce